

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadó-
Egész évre . . . 10 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	— hivatal —
Félévre . . . 6 „	budapesti kir. közjegyző.	Budapest, VI, Andrásy-út 1.

Tartalom. A magyar közjegyzői intézmény története. — Végrendeleti öröklés a magyar polgári törvénykönyv II. szövege szerint. — A községi és körjegyzők magánmunkálatai. — A közjegyzői állásoknak áthelyezéssel való betöltése. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

A magyar közjegyzői intézmény (1874:XXXV. és 1886:VII. törvénycikkek) története.

Irta: Rupp Zsigmond, budapesti kir. közjegyző.
(Folytatás.)

A magyar jogászgűlésnek 1871-ben volt alkalma még egyszer foglalkoznia a közjegyzői intézménnyel, különösen annak egyik fontos részletkérdésével.

Ugyanis *Környei Ede* meggyőződésének teljes erejével üzent hadat a jogászi kar egy része által pártolt közjegyzői kényszernek és állást foglalt az időközben közzétett igazságügyministeri előadói javaslattal szemben is, amely a kényszert elég tágas körben felkarolta.

Amint tudjuk, ő előzőleg bejelentette a küzdelmet a budapesti ügyvédi egyletben. A II-ik jogászgűlés elé pedig a következő indítványt terjesztette:

	Lapszám
Halálesetfelvétel adatainak beszerzése	115
Hiteles személyek szereplése árveréseknél	254
Iratminta	189
Kézbesítés	260
Központi járásbiróság	210
Közjegyzői díjfelszámítás	29 85
Közjegyzői kamarák	84 109 263
Közjegyzők magatartása közveszély esetén	253
Közjegyzőség területköre	214
Közjegyzői okirat alapján végrehajtás a moratorium alatt	213
Közjegyzőhelyettesek az igazságügyministernél	32
Közjegyzőhelyettes közhivatalnoknak tekintendő	33
Közjegyzőhelyettesek orsz. egyesülete	114
Mérleg közzététele	190 258
Osztálykivonat alakja	20
Országos egylet	57 111 263
Örökbefogadási ügyekben gyámhatósági eljárás	84
Önkéntes birói becslés	261
Statisztika	28
Személyi hírek	33 58 88 117 190 214 264
Váltóóvás	88
Végrehajtási jogsegély	114 188 214 257

„Mondja ki a magyar jogászgűlés meggyőzödéseként: a közjegyzőségi kényszer, mint *jogtalan* (?), majdnem a *kivihetlenségig czélszerűtlen* (?), mellőzendő, — különösen a meghonosítandó közjegyzőségi törvénybe fel ne vétessék az a szabály: hogy *valamely jogűgylet azért érvénytelen, mert az arról írt okmányt nem a közjegyző szerkesztette és hitelesítette.*“

A központi bizottság Brode Lipótnak adta ki az indítványt véleményezésre.

Brode maga is állást foglalt a közjegyzői okiratnak: „sub poena nullitatis“ alkalmazása ellen, de viszont figyelmet érdemlő érvekre támaszkodva: a közjegyzői okiratnak különös előnyöket kívánt biztosítani a magán-okirattal szemben, különösen fokozódottabb figyelmet érdemlő közintézmények, így: a telekkönyvi intézmény és az állam különös oltalmára szoruló egyes személyek, kiskorúak, vakok, süketnémák stb. ügyük tekintében.

Környei indítványa a jogászgűlés IV. szakosztályának 1871. szeptember 25-én tartott ülésében került tárgyalás alá, ahol indítványát hosszadalmas, szörszálhasogató indokolással — a hallgatók türelmét erős próbára téve — iparkodott diadalra vinni.

Környei után *Halmosy Endre* szólalt föl és a Brode Lipót által előterjesztett véleményhez csatlakozva, kívánta, hogy a jogászgűlés, *ha nem is pártolná a közjegyzői kényszert, annak mellőzését se mondja ki* (!)

Felszóaltak még, és pedig *a kényszer mellett*: Mannheim Ignác, Bogdán Lajos, Pósfay Károly, Emmer Kornél, Pulszky Ágost és egyebek *A kényszer ellen*: Engert Tivadar, Busbach Péter, aki a kényszert egyelőre csak *időelőttinek* tartja, Schönberg Ármán, Sontagh Kálmán, Apáthy István stb.

Nagy János kúnsági kapitány, a tabelláris magán-okiratok tekintetében: *a jog telekkönyvi bekebelezésének kellékeül a hitelesítési kényszer meghonosítását ajánlotta, de javaslata visszhangra nem talált. Csodabogarakat is lehetett hallani.**

Utolsónak *Teleszky István* szólalt föl, indítványozva, hogy:

„Mondja ki a jogászgűlés, hogy a közjegyzői kényszer azon értelemben, miszerint valamely jogűgylet érvényessége, vagy dologbani jog szerzése az okirat közjegyzői felvételétől vagy hitelesítésétől tétessék függővé, mellőzendő.“

A szakosztály, melynek tagjai az egész nap tartott tárgyalásokba belefáradtak, az indítványt szótöbbséggel elfogadta.

A többség *Teleszky Istvánt*, a kisebbség *Halmosy Endrét* választotta meg a teljes ülésre előadóul.

A teljes ülés színe elé szeptember hó 26-án került az ügy és ez a két előadónak, továbbá a többség mellett felszóalt *Boor Józsefnek* „meghallgatása után a szakosztály többségének“ véleményét fogadta el.

* * *

A jogászgűlésnek ez volt a közjegyzői intézményt érintő utolsó ténykedése, az ügy fontossága azonban megérdemli, hogy az ott elhangzott beszédekre, az ezekben felhozott érvekre kissé rávilágítsunk!

Ez annyival inkább szükséges, mert épen a legfontosabb kérdések között voltak olyanok, amelyekre nézve — úgy hisszük — a felszóalók nem voltak kellően tájékozva és részben tévedésen alapuló érvelésükkel tévedésbe ejtették a szavazókat is.

* Így például az egyik felszóaló hajlandó lett volna pártolni a közjegyzői kényszert, ha a közjegyzői hatáskör teljes paritással az ügyvédekre is átruháztnék.

Talán nem ennek a munkának, hanem a törvény-magyarázatnak a keretébe tartoznék e kérdésnek fejtegetése, de amikor szerintünk a mai törvénynek a közjegyzői kényszerről rendelkező, helyes törvényhozási politikára nem valló 54. szakasza épen a jogászgyűlés kedvezőtlen állásfoglalásának a folyománya, akkor az ok és okozat közti emez összefüggés feljogosít arra, hogy a jogászgyűlés határozatának valódi rúgóit és forrásait teljes tárgyilagossággal megvilágítsuk.

Ez annyival inkább szükséges, mert a II. jogászgyűlés a közjegyzői kényszer kérdését beláthatatlan időre eldöntötte, ami persze nem zárja ki, hogy legalább a telekkönyvi kényszer kérdése a jövőben, esetleg a napirendre kerülő telekkönyvi reform alkalmából, vagy az általános polgári törvénykönyv keretében, mint *telekkönyvi kényszer*, újra szőnyegre kerüljön.

Így az alábbi észrevételek nemcsak a multa vonatkoznak, hanem megszívlelendők a jövőre is.

* * *

Annak idején felmerült az a kérdés: volt-e értelme és értéke a II. jogászgyűlés tárgyalásának, mikor az összes ügyvédi egyletek és a többi arra hivatott testületek, a szaksajtó, szóval az egész magyar jogászközönség követelte a közjegyzői intézmény meghonosítását, tehát a jogászgyűlésnek állást foglalnia felesleges volt, tekintve, hogy az 1870-iki I. jogászgyűlés egyebet sem tett, mint hogy visszhangot adott a közóhajnak, kimondva elvben a közjegyzői intézmény meghonosításának elodázhatlan szükségét?

E kérdés felvetése nem volt jogosulatlan!

Egy oly nagyhorderejű intézmény ügyét, amelytől a jogélet úgyszólván megújodását várta, a jogászgyűlés-

nek fel kellett vennie a napirendbe, — ha már felvetett! Kétségtelen, hogy mással, mint „igen“-nel nem felelhetett, hisz ebbeli állásfoglalásával nemcsak saját meggyőződésének, hanem az egész ország osztatlan kívánóságának adott kifejezést, amidőn a magyar jogászgyűlés összességének volt a képviselője, mert hisz ezen valamennyi szaktestület — a jogtanári, bírói és ügyvédi — részt vett. Szavazatában tehát a jogalkotást irányítani hivatott összes tényezők állást foglaltak intézményünk mellett, mely tényre — a jövőben is bármikor bízva — megnyugvással mutathatnának reá utódaink, ha netalán ellenséges áramlatok bármikor is érinteni akarnák a közjegyzői intézmény épületének alapkövét.* (Folyt. köv.)

Végrendeleti öröklés a magyar polgári törvénykönyv II. szövege szerint.

(Birálati megjegyzések szövegmódosításokkal.)

Irta: Dr. Holitscher Szigfrid, budapesti kir. közjegyző.

I.

A végrendelet tartalma általában.

1593. §

jelenlegi szövege helyett:

Az örökagyó végrendelettel örököszt nevezhet.

A jelenlegi szöveg: „meghatározhatja, hogy ki legyen az örökös“ tulajdonképen a törvényes öröklés helyébe lépő és az egész hagyatéokra kiterjedő örökösnevezést jelent csak.

* Amint ez pl. Ausztriában az 1788., 1821., sőt még az 1852. évben is sikerrel megtörtént! Sőt volt idő, amikor a közjegyző hatásköre kizárólag a váltóóvásokra szorítkozott (1781.), ami gyakorlatilag egyértelmű volt az intézmény eltörlésével.

1594. §

első mondatában „végrendelettel” után betoldandó:

„örökösnevezés nélkül is”;

első mondata után betoldandó:

„A törvényes örökös vagy ági hagyományos kirekesztése kétség esetében a kirekesztett ivadéka is kihat”,
és ezzel kapcsolatban az

1521. §

3. pontja kiegészítendő:

„vagy akire másnak az öröklésből való kirekesztése kihat.”

1. Az 1594. § az u. n. negatív végrendeletnek vagyis annak lehetőségét akarja elismerni, hogy örökgyó a t. örökösök közül valakit kirekeszthet anélkül is, hogy az utána való öröklésről egyébként rendelkezik, úgy hogy ily esetben utána a t. öröklés áll be a kirekesztett mellözésével.

A törvényes öröklésnek végrendeleti örökösnevezés által való kizárhatása azonban, melynek folytán a végrendeleti öröklés áll be, nem szorul külön elismerésre és nem ide tartozik, ami kellően kifejezendő.

2. Az 1594. § kapcsolatban az 1521. § 3. pontjával arra vezetne, hogy a beálló törvényes öröklésben a kirekesztett helyett annak ivadékai vennének részt, ami nem felelne meg az örökgyó rendszerinti akaratának, mely a kirekesztés esetében is ugyanarra az eredményre irányul, mintha a kirekesztés helyett pozitív intézkedéssel a kirekesztett mellözésével a vele concurráló t. örökösöket nevezné örökösivé. A kirekesztés annál kevésbé vezethet a távolabbi ivadékok belépésére, mert hiszen a kirekesztés épen a kirekesztett számára a köteles részhez való igényt létesíti és így az, amely alapjául szolgáló törvényes öröklés nem illetheti a távolabbi ivadékokat.

A felveendő értelmezési szabály azonban természetesen csak a szorosabb értelemben vett t. örökösökre és u. a. tekintet alá eső ági hagyományosokra szorítandó és nem vonatkozhatik az özvegyi jog vagy szülői haszonélvezet megvonásának esetére is, melyre egyébként az 1594. § szintén kiterjed.

1597. és 1598. §

jelenlegi szövege helyett:

1597. §.

Az örökgyó végrendeleti rendelkezésének hatályát nem leheti függővé másnak akaratától.

Ha az örökgyó a rendelkezés hatályba lépését tette függővé másnak akaratától: a rendelkezés nem lép hatályba, hacsak ki nem tűnik, hogy az örökgyó azt a korlátozás nélkül is akarta volna. Ha a rendelkezés hatályban maradását tette függővé másnak akaratától: a korlátozást fenn nem állónak kell tekinteni és a rendelkezés hatályban marad, hacsak ki nem tűnik, hogy az örökgyó azt a korlátozás nélkül nem akarta volna.

1598. §.

Az 1596. és 1597. §-ok szabályai nem állanak oly végrendeleti rendelkezésre, amellyel az örökgyó másra bizza a részesítendő jótékonyági vagy más közhasznú egyesületnek vagy alapítványnak, vagy annak meghatározását, hogy valamely feltételes részesítés vagy rendelkezés esetében a kikötött feltétel teljesült-e?

1. Az 1597. § a végrendelet személyszerűségének elvébe ütközik ép úgy, mint az 1596. § által helyesen kizárt intézkedés. Az 1596. § így illusoriussá is tétetnék, mert adott esetben mégis közvetve a megbízott döntésétől függene a részesítendő személy meghatározása anélkül, hogy több személynek az örökgyó részéről való vagylagos kijelölése (1618. § és 1678. §) fenforogna. Az, hogy az 1596. vagy az 1597. § alá esik-e a végrendelező rendelkezése, tisztán az általa használt szavakon fordulna meg.

2. Az 1597. és 1598. § esetei közötti különböztetésnek belső indoka alig van. Miután itt nemcsak részesítésről, hanem általában rendelkezésről van szó, az örökgyó pl. azt, hogy valamelyik gyermekének örökségére nézve egy bizonyos korlátozás (elidegenítési tilalom, letétel) beálljon-e, másnak döntésére bízhatja, ellenben azt, hogy az ilyen általa elrendelt korlátozás maradjon-e és meddig hatályban, nem bízhatja másra (bizalmi személyre, túlélő házastársra), pedig a dolog természeténél fogva a jelenlegi viszonyokból kiinduló örökgyó rendszerint így szokott rendelkezni.

3. Azt, hogy a rendelkezés maga vagy a korlátozás essen-e el, a tervezet szerinti helyes különböztetéssel kell ugyan megoldani,

de mindez természetesen csak mint értelmezési szabály állhat meg. Egészen más az 1596. § esete, ahol egyáltalán hiányzik a részesített vagy a részesítés végrendeleti meghatározása, tehát a hatálytalanságnak örökhagyó akaratától függetlenül kell beállania. Ellenben az 1597. és 1598. § eseteiben a rendelkezés maga megvan és csak egy meg nem engedett korlátozás forog fenn s így a rendelkezés hatályának kérdését ép úgy az örökhagyó feltehető akarata alapján kell eldönteni, mint a nem érvényesíthető feltétel esetében (1604. §).

4. Azoknak a gyakorlati tekinteteknek, melyek úgy látszik az 1597. §-ra vezettek, eleget tesz az ajánlott új §, mely fedi mindazokat az eseteket, amikor egy bizalmi személy közreműködésével való végrendekezés szükségesnek és jogosultnak látszik és nemcsak az 1597. §-t pótolja, hanem az 1596. § alól szükséges kivételeket is tartalmazza és részben az első tervezet 1847. §-nak célját is szolgálja.

1599. §

1. első bekezdésének jelenlegi szövege helyett:

„Ha az örökhagyó a maga vagy más törvényes örökösei javára (stb. változatlanul);

2. második bekezdésében:

„van kötve“ után betoldandó:

„vagy az örökhagyó halála után kezdődő haszonélvezettel van terhelve“

és „beállta“ után betoldandó:

„vagy a haszonélvezet megszűnése“;

3. harmadik bekezdés elhagyandó.

1599/a §

Ha az örökhagyó a maga vagy más családja, rokonai vagy örökösei javára a részesítettek közelebbi meghatározása nélkül végrendekezett:

kétség esetében szintén az 1599. § szerinti törvényes örököseket kell részesítetteknek tekinteni.

1. Az 1599. § első bekezdése, amennyiben az örökhagyó a „törvényes örökösek“ javára végrendekezett, helyesen egy a rendelkezést kiegészítő dispositív jogszabályt állít fel, de helytelenül ez alá vonja azt az esetet is, amikor az örökhagyó a „család, rokonok vagy örökösek“ javára végrendekezett, amikor pedig

az 1599. § 1. bek. csupán mint értelmezési szabály állhat meg és nem zárhatja ki örökhagyó akaratának pl. oly értelmű megállapítását, mely szerint („családja“) a házastárs is vagy („örökösei“) a végrendeleti örökösek tekintendők részesítetteknek. A két eset kettéválasztása tehát ajánlatos.

2. Az 1599. § első bekezdése továbbá, amennyiben az örökhagyó saját törvényes örökösei javára végrendekezett, tulajdonképpen önként értendő és mellőzhető volna. Jelentőséget csak akkor nyer, ha kiterjesztetik arra az esetre is, amikor az örökhagyó másnak törvényes örökösei javára végrendekezett és egyfelől elejét veszi az ez esetben felmerülő kételyeknek, vajjon az örökhagyó vagy az illető 3-ik személy elhalálzásának időpontja irányadó-e, másfelől az előbbi értelemben oldja meg a kérdést egyrészt örökhagyónak feltehető ily értelmű akarata alapján, másrészt tekintettel arra, hogy az öröklési aránynak a 3-ik személy elhalálzásáig huzódó bizonytalansága és az ezzel kapcsolatos megkötöttség (gyámpénztári kezelés) lehetőleg elkerülendő. Természetesen, amennyiben örökhagyó ezzel szemben azokat akarja részesíteni, akik a 3-ik személynek valóban örökösei lettek, módjában áll a szabály dispositív jellege mellett is ezt „a részesítettek közelebbi meghatározása“ által megtenni.

Annak, hogy „örökösek“ alatt nem a végrendeleti örökösek is, hanem csak a törvényes örökösek értendők, tulajdonképpen jelentősége egyáltalán csak akkor van, ha nem az örökhagyó, hanem 3-ik személy „örökösei“-ről tétetik a végrendeletben említés.

3. Ha már „rokonai“ alatt nem valamennyi, hanem csak a t. öröklésre hivatott vagyis legközelebbi rokonok értendők, felesleges ezt külön a „legközelebbi rokonok“-ra is kimondani.

4. Az 1599. § második bekezdésének csupán értelmezési szabálya alkalmazható arra a gyakori esetre is, amikor az örökhagyó pl. a házastársa életfogytiglani haszonélvezetével terhelt vagyont törvényes örököseinek, rokonainak stb. hagyja. Miután az illetők az örökösnevezés előnyeiben ugyanis csak a haszonélvezet megszűntével részesülnek, joggal feltehető örökhagyó az az akarata, hogy az, aki ezt meg nem éri, kiessék anélkül, hogy az örökhagyóhoz idegen végrendeleti örökösei is helyébe lépnének. Állag- és haszonélvezet-öröklést vagyis utóöröklést akart-e az örökhagyó elrendelni, gyakran ugyanis nehezen állapítható meg, megfelelő tehát

mindkét esetre legalább abban a praktikus kérdésben ugyanazt a szabályt felállítani.

5. Az 1599. § harmadik bekezdésének első mondata teljesen felesleges, mert ha vannak örökhagyónak t. örökösei, úgyis ezek örökölnék az I. bekezdés szerint, ha nincsenek, mégis az államkincstár örököl törvénynél fogva, ha nem is tekintendő részesítettnek. A második mondat pedig, mely a korábban elhalt t. örökösnek az örökhagyóval t. kapcsolatban nem álló végrendeleti örökösei javára szól, mint tulságosan a nem praktikus részletekbe menő intézkedés elhagyható.

1600. §

„kiesik“ után betoldandó:

„kétség esetében“.

Az 1600. § áll úgy arra az esetre, amikor az ivadékok stb. általában és nem névszerint részesítettek és valamelyik a végrendekezés előtt kiesett, valamint arra az esetre is, amikor a névszerint részesített ivadék stb. a végrendekezés után kiesett. Előbbi esetben az 1599/a §-hoz hasonló magyarázati szabályval van dolgunk, utóbbi esetben helyettesítés suppositioja forog fenn. Mindkét esetre tehát a végrendekezés értelmezésére szolgáló szabályt kell felállítani, különösen ha a szabály mai jogunktól eltérően a testvér örökösnevezésének esetére is kiterjesztetik.

1605. §

első bekezdésének:

1. és 2. pontja változatlanul,

3. pont jelenlegi szövege helyett:

„hogy a részesített a vallását megváltoztassa“.

második bekezdésének jelenlegi szövege helyett:

Nem tartozik a 2. pont alá az az eset, ha az örökhagyó hajadon nőnek csak férjhezmeneteléig rendel haszonélvezetet vagy életjáradékot, vagy túlélő házastársát csak újabb házasságra lépéséig részesíti.

1605/a §.

Nem tilos végrendeleti feltétel különösen:

1. hogy a részesített a hatályos végrendeletet elfogadja és a részesítéstől eltérő igényt ne érvényesítsen;

2. hogy a részesített az örökhagyó által kijelölt személylyel ne kössön házasságot;

3. hogy a részesített vallását meg ne változtassa vagy a születésétől követett vallásra visszatérjen;

4. hogy a kiskorú, gyámolt vagy gondnokolt személy részesítésének a gyámhatósághoz való beszolgáltatása vagy más a törvény által rendelt elhelyezése mellőztessék.

1. A végrendelet megtámadásától való eltiltást jogellenes feltételnek tekinteni mai jogunkkal egyezően csak annyiban lehet, amennyiben a részesítéstől való elesést az is maga után vonná, ha a részesített a végrendelettel szemben az alaki érvényesség vagy az örökhagyói akarat valódisága vagy értelme szempontjából lép fel. De azt, hogy a részesített az érvényesnek és hatályosnak elismert vagy bíróilag megállapított rendelkezést változatlanul elfogadja és bizonyos ott megjelölt vagy a hagyatéokra vonatkozó bármilyen egyéb igényeket ne érvényesíthessen, meg kell engedni, hogy az örökhagyó a részesítés feltételéül (clausula cassatoria) kiköthesse, amit az 1806. § is egy adott esetben elismer, aminek jogosultsága azonban más esetekben is fennállhat. Az örökhagyó pl. nevének közszerzeménye helyett haszonélvezetet rendel; a túlélő házastárs a közös végrendeleten alapuló részesítések helyett, melyeknek visszavonhatósága kétséges, más juttatásokat rendel, stb.

2. Csak a házasságtól egyáltalán és nem egy bizonyos személylyel való házasságtól való eltiltás tekinthető jogellenes feltételnek.

Ha az örökhagyó érvényesen rendelhet özvegyének haszonélvezetet, vagy járadékot csupán újabb házasságra lépéséig való hatálylyal, miért ne szabhasson az állagban való öröklésnek vagy ennek mérvének is hasonló határt? A szöveg szerint pl. azt, hogy az özvegy újabb házasságkötéséig 5000 K évjáradékot húzzon, elrendelheti az örökhagyó, ellenben azt, hogy 100.000 K-t örököljön, újabb házasságkötésével pedig csak ennek haszonélvezetére korlátoztassék, az állag pedig a gyermekeknek jusson tulajdonul — ami szokásos és a vágyonnak a család részére való megőrzése szempontjából jogosult rendelkezés — nem rendelhetné el, pedig az utóbbi rendelkezés szerint az örökhagyó csak a házasságkötés esetére szállítja le a részesítést arra a mértékre, melyben az előbbi rendelkezéssel egyáltalán részesítette az özvegyet.

3. Ha a vallásra vonatkozó rendelkezések felvétele egyáltalán ajánlatosnak látszik, csupán a mai közfelfogásból lehet kiindulni, mely pedig a valláshoz való hűség kikötését épen nem tekinti

jogellenesnek vagy erkölcstelennek, amit az ilyen kikötések gyakorisága is mutat.

4. Az örökhagyót oly vagyon tekintetében, melyet minden kötelezettség nélkül juttatott valakinek, a törvényben előírt gyámhatósági vagy más elhelyezéstől (270. és köv. §§) eltérő rendelkezésre is feljogosítottak kell elismerni és így elvileg az ajánlott § felvétele ellen kifogás nem emelhető, mely a minden feltételtől mentesen hagyandó kötelesrészre természetesen nem alkalmazható. A meghagyás alakjában való ily rendelkezés érvényesülésénél mindenestre biztosabb annak feltétel alakjában való kikötése és ennek mai jogunk által is megengedett voltát, noha az alapelvekből szerintünk önként következik, külön kiemelni ezen különben is csak példaszerűen felsorolt esetek között azért ajánlatos, mert a kérdés igen praktikus és mert ma is és a bírói gyakorlat ellenére az ilyen feltétel megengedett és nem jogellenes voltát a perenkívüli eljárásban a gyámhatóságok minduntalan vita tárgyává teszik.

1606. §

második bekezdése elhagyandó.

Ilyen esetben a cselekmény folytatása vagy abbahagyása a dolog természeténél fogva rendszerint a részesítés halasztó feltételül van gondolva és így a 2. bek. annyival is inkább helytelen, mert nem egyszerű értelmezési, hanem dispositiv szabályt tartalmaz. Különben is pedig, ha biztosítás követeltetik, az eredmény gazdaságilag alig eltérő.

1607. §

elhagyandó.

Ily általánosságban a szabály fel nem állítható, mert van cselekmény, melynek ismétlése kizárólag a részesítettől függ ugyan, de ha a részesített azt már örökhagyó életében véghezvitte, ez mégis alig kívánhatta azt halála után ismétlendőnek. (Pl. egy vizsga letételét) A döntés az esetek különbözőségéhez képest a bírói mérlegelésre bízandó. (Folyt köv.)

A községi és körjegyzők magánmunkálatai.

Ezek közé tartozik az itteni törvényszék területén kiválóan divó örökösödési bizonyítvány kiadása iránti eljárás is, ami természetesen a minimális mértékre szorítja le a körjegyzői hagyatéktárgyalási megbízások számát.

Jellemzően érdekes a rövid hivataloskodásom alatt már többször hasonló körülmények között előfordult következő eset: K. J., h. . . . i lakos két nagykorú örökös és 1430 korona értékű ingatlan vagyon hátrahagyásával elhal.

Az ottani körjegyző ajánlkozik, hogy majd rövidesen és olcsón rendbehozza és átíratja az ingatlanokat, a két örökös belemegy és mindent aláír, amit elibök tesznek.

A járásbiróság a beadott, örökösök által aláírt kérvény és egy osztályos egyezségnek címzett tákolmány alapján megindítja az örökösödési bizonyítvány kiadása iránti eljárást, melynek folyamán a szolgálatkész magánmunkás 130 koronát fizettetett ki magának munkadíj fejében, ebben benne van — mint ő mondja — a *kirovás* is (öröklési illeték), de ez csodálatosan még most is be van kebelevezve a hagyatéki ingatlanokra 60 korona 10 fillér összegben.

Az öröklési bizonyítvány kiadása után észreveszi a körjegyző, hogy abból (a hiányos kérvény és oszt. egyezség folytán) kimaradt a közös legelőilletőség, mely egy más telekkönyvi betétbe van külön bejegyezve.

Gondolja magában, jó lesz ez a hulladék a kir. körjegyzőnek, fogja magát, felveszi — újabb díjazás ellenében — a leltárt, a kérdéses legelőilletőség becsértékét 2, mondd: *kettő* koronában tüntetvén ki.

Persze ingóság — mint rendesen — semmi, szenvedő állapot — a kir. körjegyzőé.

A járásbiróság elrendeli a hagyatéktárgyalási eljárást, kiadja a megbízást és a kir. körjegyző rendbe kell hogy hozza a körjegyző úr hanyag és felületes magánmunkálatát — persze minden díjazás nélkül, öt darab jegyzőkönyvi kivonattal, illetékszabási másolatokkal és kimutatással (mert a pénzügyigazgatóság magának tartja fenn az illetékmentesség elbírálását és minden esetben követeli az illetékszabási hiteles másolatokkal felszerelt kimutatást).

A körjegyző úr lyukas magánmunkálatának illetén megfejelése tehát a kir. közjegyzőnek belekerül legkisebb számításal 4—5 korona önköltségbe! A „magánmunkás“ jól nevet a markába és még eldicsekszik vele, hogy a hibát ime ingyen kijavította.

Ilyen eset — mondom — már többször fordult elő.

A körjegyzők magánmunkássága a jogbiztonság sérelmére úgy látszik — noli me tangere — marad ezután is; ezen munkálatok köréből azonban okvetlenül ki kellene zárni az örökösödési bizonyítvány kiadása iránti eljárást és osztályos egyezségek felvételét, ez a legkevesebb, amit megkövetel a jogkereső nép megvédésének érdeke.

Dr. Téri Ödön
soproni kir. közjegyző.

A közjegyzői állásoknak áthelyezéssel való betöltése.

(1913. évi XXV. t.-cz. 7. §-a.)

(A kir. közjegyzőhelyettesek orsz. egyesületének felirata az Igazságügy-ministeriumhoz.)

Nagyméltóságú Minister Ur! Kegyelmes Urunk! A magyarországi királyi közjegyzőhelyettesek országos egyesülete a magyarországi királyi közjegyzők országos egyesülete útján még ebben az évben súlyos panasszal fordult Nagyméltóságodhoz s a törvényhozáshoz tagjait a kinevezések terén a legutóbbi évtizedben ért nagy sérelmei orvoslása iránt.

A kérdéses memorandum terjedelmesen tárja fel azokat a sérelmeket, amelyek az inaugurált kinevezési rendszer folytán az arra jogosult pályázókat egyrészt, de másrészt magát az intézményt érték különösen azáltal, hogy az 1886. évi VII. törvény-czikk 1. §-ának c) pontja értelmében idegen karbeliek is kinevezhetők voltak a megüresedett királyi közjegyzői állásokra.

Statisztikai adatokkal meggyőző erővel bizonyítottuk azt, hogy az 1886:VII. törvény-czikk életbelépése óta a közjegyzői állás Magyarországon mindinkább az arra nem hivatott, kellő szak-képzettséggel nem bíró, de annál nagyobb politikai összeköttetésekkel és hatalmi tényezők befolyásával rendelkező egyének menedékvára lett.

Az utóbbi 10 évben oly képtelen és indokolatlan kinevezésekben volt része ennek a jobb sorsra érdemes intézménynek, hogy a közjegyzőség, amely pedig fennállása óta erős oszlopa volt a magyar igazságügynek — most már idestova gúnyhelye a magyar közéletnek.

Megrendült a bizalma a jogkereső közönségnek ebben az intézményben, de sajtó fájdalommal és szárnyaszegett vergődéssel tekint ez az intézmény is és ennek becsületes munkásai arra a törvényhozásra és kormányhatalomra, mely rajta segíteni nem akar, hanem a sérelmes intézkedések egész sorozatával korbácsolja fel továbbra is a sebeket.

Minket magyarországi közjegyzőhelyetteseket az intézménynek hosszú, becsületes és önrzetes munkásait pedig legutóbb az 1913. évi XXXV. törvény-czikk 7. §-ával, amely szerint az 1874. évi XXV. törvény-czikk 6. §-a a következő utolsó bekezdéssel lett kiegészítve:

„Ha az igazságügyminister a közjegyzői állást áthelyezéssel kívánja betölteni, közjegyzőt kérelmére pályázat nélkül is áthelyezhet“, oly csapás ért, hogy ennek a gyakorlatban leendő keresztülvitele esetén jövő létünk, mely elé legalább áhitattal és reményteljes bizodalommal tekintettünk — egyszerre a legkétségbeesettebb és legsiralmasabbá vált. A mindenkori igazságügyi kormányoknak és az utóbbi időben a törvényhozásnak a királyi közjegyzőhelyettesekkel szemben táplált averziója és ennek a testületnek a teljes negligálása megérleli bennünk azt a véleményt, hogy az illetékes faktorok nincsenek tisztában a közjegyzői törvényben a helyettesi intézmény létrehozásában, annak mondjuk felnevelésében lefektetett elveknek.

Nálunk a közjegyzői álláshoz a legmagasabb jogi qualificatio szükséges.

De ugyanolyan magas jogi qualificatiohoz köti a törvény a közjegyzőhelyettesi állást.

A királyi közjegyzőhelyettesi intézményt a modern többi jogállamok mintájára szervezte a magyar törvény.

Királyi közjegyzőhelyettes működése felöleli a közjegyzőség fogalmához tartozó összes teendőket.

A királyi közjegyzőhelyettes ugyanazokat a jogokat gyakorolja és ugyanavval a hatáskörrel van ellátva, mint a királyi közjegyző.

A királyi közjegyzőhelyettes önállóan és nem a királyi közjegyző felügyelete és felelőssége mellett működik, mikor a királyi közjegyzőt helyettesíti.

A királyi közjegyzőhelyettes sikeres működése nála az egész élő jognak tökéletes ismeretét tételezi fel. Éles és gyors ítélőtehetséggel kell bírnia a felek összhangzó vagy ellentétes jogi érdekeinek kielégítésénél, úgy azok magánmegbízásaiban, mint pedig a bíróság által a királyi közjegyzőre ruházott megbízások teljesítésében, de megkívánja a közjegyzői törvénynek és gyakorlatnak szakszerű teljes ismeretét is.

De miként a tudományos qualificatio a helyettesnél ugyanaz, mint a királyi közjegyzőnél, úgy kell, hogy a jellem ereje is ugyanaz legyen a jogélet számtalan kísértései között.

Amikor a törvényhozás és a végrehajtó kormányhatalom a királyi közjegyzőhelyettest nem támogatja, annak jogait sérti és boldogulásának útját elzárja, tönkreteszi a királyi közjegyzőt és az egész intézményt, mert a mai állapot kétségtelen s visszatart-hatatlan, természetes következménye az lesz, hogy a jellemzilárd s képzetebb fiatal jogászgeneratio, — más nem jövőtlen pályán is jól boldogulván, nemcsak hogy nem keresi, de egyenesen elkerüli e pályát, — s nem fog belétni néhány esztendő, közjegyzőhelyettesi állásra nem lesz más jelentkező, mint a becsületükben, tudásukban ingatag, egyéb pályán nem boldoguló salakja a jogásznemzedéknek, kiket megbízható s lelkiismeretes közjegyző alig alkalmazhat, mert ép azon tulajdonságaik hiányoznak, mik e pályára qualificálnak.

A helyettesi intézmény megszűntével csődöt mond az egész közjegyzőség, a közhitelesség egyetlen védbástyája.

Az egész közjegyzőség megváltásként várta a törvényhozásnak azt az intézkedését, amely az 1886. évi VII. törvényczikknek a kinevezésre vonatkozó és bizonyos egyének politikai és egyéb szolgálata jutalmazását célzó rendelkezéseinek hatályon kívül helyezésére, illetve megváltoztatására irányul.

Ünnepelnie kellene a közjegyzőségnek tehát a reájuk nézve sérelmes 1913. évi XXV. törvényczikk 7. §-át, melyet a törvény fejezete egyéb szervezeti szabálynak mond.

Gyenge szemüvegen nézve ez a szervezeti szabály talán correcturája az 1886. évi VII. törvényczikk 1. §-a c) pontjának

vagyis legalább is egy lépés arra, hogy az idegen karbeliek valami-képen kiszoríttassanak erről a pályáról.

Az igazságügyi kormánynak ez a kezdeményező és sajnos már törvényerőre emelkedett lépése azonban lehetetlen helyzetbe juttatja a királyi közjegyzőket és végzetes szerencsétlenség az ezen a pályán küzködő és hosszú gyakorlattal bíró királyi közjegyzőhelyettesekre.

Nézzük ezt a novelláris intézkedést elsősorban a királyi közjegyzőre való vonatkozásában.

Magyarország 11 közjegyzői kamarája területén 309 királyi közjegyző működik.

Az ország különböző részein tehát, részint halálozás, részint lemondás és fegyelmi esetek folytán 309 királyi közjegyzői állás üresedhetik meg.

A közjegyzői állások megüresedése esetén mindenesetre ennek az új szervezeti szabályt magában foglaló 1913. évi XXV. törvény-czikk 7. §-a intézkedése folytán annak a királyi közjegyzőnek lesz a legnagyobb előnye, mondjuk inkább nyert ügye, aki legelőször értesül a halálózásról és a lemondás avagy más eset folytán beállott üres stallumról.

Ez a jól értesült, gyorslábu és az összeköttetéseit gyorsan felhajsoló királyi közjegyző esetleg kizárólagosan és egyedül magára híván az igazságügyi kormány figyelmét, elnyeri azt a közjegyzői állást, amelyre még esetleg 308 királyi közjegyzőnek volna érdeme szerint jogosabb ambíciója.

Az a 308 királyi közjegyző a halálozás, lemondás vagy más-ként történt megüresedés után 2—3 nap mulva elálmélkodva, rettenetes csalódással és keserűséggel fogja olvasni a „Budapesti Közlönyben“, hogy a kinevezett kollega szerzett áthelyezést csak azért, mert ő volt a legfürgébb.

Sokkal súlyosabb az eset és egyenesen visszaélést követhet el betegség, aggkori gyengeség vagy egyéb más, kimondani sem merjük — gazdasági okoknál fogva — lemondani készülő királyi közjegyző valamelyik kollegája javára, de a többi összes kollegája terhére.

A modern kor bűnös kalmárszelleme fogja felütni fejét s vásári áruként lesz prédájává a többet ígérőnek — a közjegyzői tiszt; s a megbízhatóságnak s közbizalomnak államilag kiválasztott letéteményesei szomorú szatirái lesznek csupán a közjegyzői törvény ideáljainak.

A lemondani készülő királyi közjegyző beadja akár a kamarája útján, de lehetséges ennek elkerülésével közvetlenül az igazságügyi kormánynál lemondását, ugyanakkor az áthelyezést kérő királyi közjegyző beadja kérvényét és bizony csak napok kérdése, hogy a kérelmező királyi közjegyző bizalmas értesültsége folytán elútvén többi kollegáját még a kérvényezés jogától is, megkapja, esetleg jól előkészített áthelyezését, amiként azt legutóbb is két áthelyezésnél keserűen tapasztalni kellett.

Az ilyeténképen contemplált kinevezési rendszer, Kegyelmes Urunk, elhinti ebben a tisztos karban az irigység, a gyűlölség, az ellenségeskedés és az árulás magvait.

De tönkre és lehetetlenné teszi az 1913. évi XXV. törvény-cikk 7. §-a a fiatal nemzedéket és ezen a pályán hosszú évek sora óta működő helyettesi kart is.

Minden királyi közjegyzőhelyettes, aki ügyvédi oklevelének és a közjegyzői gyakorlatának megszerzése után az eddig is keserű csalódásokban gazdag helyettesi állást vállalja és bizony évek hosszú soráig az alkalmazott keserű kenyerét eszi, hön ég a vágytól, hogy valamikor önállóságra is juthasson. Munkaképességének virágjában, midőn a legtöbbet és legjobbat képes produkálni — annak hasznát más látja s tudásának legérettebb fokán kénytelen gyakran más hibás utasítása szerint dolgozni — s mire eléri célját, a munkaképes, az intézményt előbbre vinni, fejleszteni tudó férfi helyett, a természet rendje szerint, lesz egy a tulságos szellemi munkától s a hosszú bizonytalanságtól, testileg és lelkileg elcsigázott idegbeteg roncs, kinek az életben már nincs reménye, nincs haszna, nincsenek ambíciói, kitől érdemes munka, idealizmus nem várható.

Ez az állás talán fonák voltánál fogva egyedüli a magyar jogszolgáltatásban.

A királyi közjegyzőhelyettesnek — miként fentebb kifejtettük ugyanazon tudományos és jellembeli qualificatióval kell rendelkeznie, mint a királyi közjegyzőnek, minek ellenében nyomorult havi fizetés a munkájának gyümölcse, jövője pedig a legsivárabb, mert hiszen bármily pillanatban esetleg szeszélyes principális által jogos ok vagy anélkül elbocsátható, szolgálati jogviszonyaink, pragmatikánk semmikép sem lévén szabályozva.

Most azonban megjött az állami segítség!

Meghozta azt az 1913. évi XXV. törvény-cikk 7. §-ában mondott szervezeti szabály.

Magyarországon minden közhivatali állás — melyhez természetesen a közjegyzőség is tartozik — a hivatalszolgától a magas ministeri polczig nyilvános pályázat útján töltenő be.

Az állampolgári egyenlőség elve követeli, hogy minden ember, akinek megvan a törvényadta képesítése az elnyerendő állásra, kérvényileg a kormányhatalomhoz fordulhasson, feltárván képesítését és az állásra érdemes voltát — reménységgel gondolhasson arra, hogy előbb-utóbb megkapja jutalmát és munkájának gyümölcseit.

Mindenkit érdemesnek tartott eddig a pályázhatás jogára a törvényhozás, csupán a királyi közjegyzőhelyettesnek zárta el a boldogulás útját.

A szerencsétlen királyi közjegyzőhelyettes ezek után nemcsak a megüresedő királyi közjegyzői állást kénytelen lesni, de szorongó szívvel és ezer kétség között várja azt is, hogy az igazságügyi kormányzat nem találván áthelyezést kérő királyi közjegyzőt — amit mi majdnem lehetetlenségnek tartunk — elrendeli a pályázati hirdetés megjelenését és így most már felveheti a harcot az ügyvédekkel, bírakkal, ügyészekkel, de még az áthelyezésre pályázható királyi közjegyzőkkel is.

Azonban a pályázati hirdetés megjelenése amennyire derűt és napot jövendőt a szegény helyettesnek — módot nyújtván neki, hogy legalább pályázati kérvényét benyújthatja — ép oly sötét vészteljes felleget hozott neki a pályázat eldőlte feletti elmékedésében, a pályázati hirdetés egy zavaró üstökösnek, valamely politikai nagyságnak a biztos érkezését jelenti a mi égboltozatunkon.

Ez a kinevezési rendszer, Kegyelmes Urunk, nem teremthet mást — mint „Proletarizmust“, s mi nem akarunk proletárokká válni, minket tisztos munkára s ideális világfelfogásra neveltek, szülőink s *tanáraink* — férfiakká, s már-már deresedő fővel más pályát nem választhatunk.

A Magyarországon eddig működő idős királyi közjegyzőhelyettesek ilyeténképpen a koporsó előtt néhány évvel kapják meg — ha ugyan egyáltalán megkaphatják — azt a közjegyzői állást, amely a más jogi pályán működő, de az élet küzdelmeivel megbirkózni nem tudó avagy sorsüldözött egyéneknek sem kell.

Kegyelmes Urunk bizonyára nem ezt óhajtotta.

Nekünk királyi közjegyzőhelyetteseknek módot kell nyújtani arra, hogy a várva-várt királyi közjegyzői állás megüresedése esetén képességünket, munkánk eredményét autonóm testületünk, a királyi Közjegyzői Kamaránk útján, — amely évek hosszú sora óta ismeri tevékenységünket — az igazságügyi kormányzat előtt feltárhassuk, amely azután igazságosan mérlegelvén a pályázók által felhozott s igazolt ismérveket, választhasson a királyi közjegyző, a helyettesek, avagy esetleg arra érdemes idegen karbeli között.

Az 1913. évi XXV. törvénycikk 7. §-a érzékenyen sérti az 1874. évi XXXV. törvénycikk 6. §-ában megnyilvánuló s autonóm jogokkal rendelkező felettes hatóságaink, a Közjegyzői Kamaráknak jogait, amelyek hivatva vannak a beérkezett folyamodványok felett véleményt adni, s indokolt jelentéssel járulni az igazságügy-minister elé.

Nem nagyfokú igazságtalanság az, hogy ne az a királyi közjegyzőhelyettes legyen az utóda annak a királyi közjegyzőnek, akinél évtizedek, mondjuk serdült kora óta szorgalommal s becsülettel dolgozik, s aki nála 20—30 évvel is idősebb, s így legalább a termászet törvényei szerint is előbb költözik el az élők sorából, hanem egyszerűen kérelmének meghallgatása nélkül, s míg az eddig szokásos intercalaris jövedelmek elvesztével *néhány nap mulva földönfutóként állás nélkül tengesse életét* és azt az állást más nyerje el, ahol a helyettes ismeri a jogkereső közönséget, a bíróságokat és egyéb hatóságokat s viszont ezek is ő benne látnak legszivesebben az utódot.

*

Lelkünk mélyében megrendülve és a sok csalódástól, méltatlan mellőztetésektől elkeserítve bár,

Kegyelmességed bölcs belátása, igazságérzetéhez és szívéhez folyamodunk, s esdve kérjük Nagyméltóságodat, az Igazság Örét,

Méltóztassék a jelenlegi képtelen helyzetünkön sürgősen segíteni s odahatni, hogy az 1913. évi XXV. törvénycikk 7. §-a hatályon kívül helyeztessék, avagy abban a nem várt esetben, ha ez a kérelmünk bármely oknál fogva teljesíthető nem volna, úgy a fentírt törvényszakas szintén novellaris úton következőleg módosíttassék:

„Az igazságügyminister a közjegyzői állást más közjegyző áthelyezésével kérelmére pályázat nélkül is betöltheti, azonban ez alkalommal is, különös figyelemmel a királyi közjegyzőhelyettesekre, a közjegyzői kamarák véleményadásra felhivandók.“

Felsőbirósági határozatok.

Telekkönyvi rendtartás.

1. A kereskedőnek szabályszerűen vezetett könyvei az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 31. §-a alapján bizonyítékul csak azok ellen szolgálhatnak, akik vele szemben közvetlen adósként vannak kötelezve, ellenben nem fogadhatók el bizonyítékul oly harmadik személyek ellen, akik a kereskedelmi könyvbe adósként bevezetett személy kötelezettségeért akár valamely külön jogügyletből kifolyólag felelősséget vállaltak, akár a közvetlen adós kötelezettségeért a törvénynél fogva esetleg felelősséggel tartoznak; minthogy pedig a jelen esetben a bemutatott könyvkivonat tartalma szerint, amint azt a másodbiróság helyesen állapította meg, a kérelmező a M. Gy. váltóját váltotta be s az így M. Gy. ellen keletkezett 6000 K-ás követelésével a M. és H. gőzmalom részvénytársaságot terhelte meg kereskedelmi könyvében: a bemutatott könyvkivonat eme részvénytársaság ellen bizonyítékul nem szolgálhatván, a tkvi rend. 87. §-a értelmében a zálogjog előjegyzése alapjául sem fogadható el és pedig annál kevésbé, mert az a körülmény, hogy a nevezett részvénytársaságot az 1908. évi VII. t.-cz. 1. §-a alapján esetleg terheli-e felelősség az említett könyvkivonatban elkönyvelt tartozásért, jelen perenkívüli úton meg nem állapítható. (Curia 1913. november 20. 2292. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

2. A részvényeknek harmadik személyek részére avégből való átadása, hogy ezek a közgyűlés határozatképességének biztosítása végett, ott mint részvényesek megjelenjenek, önmagában még nem elegendő ahhoz, hogy pusztán ezen az alapon a közgyűlés határozatai megsemmisíttessenek, mivel a részvényeknek ilyen u. n. álrészvényeseknek való átadása és ezeknek a közgyűlésen részvényesi minőségben történt szerepeltetése csak akkor szolgálhat alapul a közgyűlési határozatok megsemmisítésére, ha a részvények ilyen átruházása valamely visszaélés keresztülvitele vagy valamely jognak kijátszása céljából történt. (Curia 217/v. 1913. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

3. A megajándékozottak örökösársuk köteles részeért nem egyetemlegesen, hanem csak kedvezményeik arányában felelősek. (Curia 1913. december 2. 1229. sz.)

*

4. Felperesnek az örökrész megítélése iránt emelt kereseti kérelmében benne foglaltatván — mint kevesebb — a kötelesrész megítélése iránti kérelem, ennek az eldöntését nem akadályozza az a körülmény, hogy a felperes a kötelesrész összegét s az annak kiszámítására szolgáló adatokat perirataiban nem adta elő, mert ezek az adatok a felek meghallgatásával s esetleg az ajánlott bizonyítás felvételével tisztázhatók. (Curia 1913. decz. 3. 682. sz.)

*

5. A szülő, illetve nagyszülő részéről a leszármazónak visszateher nélkül adott érték a leszármazó kötelesrészének megállapításánál számításba veendő és a leszármazónak betudandó. Ennél fogva a jelen esetben számításba kell venni annak a három holdnak a szakértők szerint is legalább 600 K-t tevő értékét, amelyet a tanúk vallomása szerint örökhagyó a másodrendű alperesnek és a felperes anyjának egyenlő arányban visszateher nélkül adott. Ennek számításbavételével s a felperes kötelesrészére való betudásával azonban felperes még akkor sem követelhetné jogosan kötelesrészének kiegészítését, ha valóban vétetnék is, hogy az alperesekre átruházott vagyonnak értéke 1880 koronát tesz ki és hogy erre alperesek semmi ellenértéket az örökhagyónak nem szolgáltattak és csak 120 K temetési költséget viseltek, mert ebben az esetben is a felperes kötelesrésze csak $(1880 + 600 - 120 = 2360 : 12) 196 \text{ K } 66 \text{ fill.}$ -t tenne ki, ezzel szemben pedig az örökhagyótól 300 K-ban részesült. (Curia 1913. október 14. 486/913. sz.)

*

6. Egyedül az a körülmény, hogy H. P. a végrendeletre vezetett tanusító záradékot nem írta alá, a jelen esetben azért nem alkalmas bizonyíték annak megállapítására, hogy H. P. nem mint végrendeleti tanu működött közre, mert bizonyított, hogy H. P. a végrendeletnél elejétől végig jelen volt s a végrendeletre vonatkozó nyilatkozatait ő foglalta írásba s ő vezette rá a végrendeletre a tanusító záradékot és ily tényállás mellett tehát H. P. végrendeleti tanunak tekintendő annál inkább, mert a végrendeletre nevét is ő írta rá a végrendeletre s ezen néviróként is kitüntetve lévén, kétségtelen, hogy mint végrendeleti tanu működött közre a végrendeletnél. (Curia 1913. október 22. 536/913. sz.)

*

7. Az örökhagyó a feleségével közösen tett végrendeletet a felesége hagyatékának tárgyalásán elfogadta, annak alapján örökös nyilatkozatot tett s ehhez képest a végrendeletben neki szánt előnyt megkapta, az örökhagyó tehát a feleségével közösen tett végrendelettől a felesége halála után eltérő végrendeletet nem tehetett. (Curia 1913. november 4. 21. sz.)

*

8. *Budapesti kir. tszék:* Alperes és elhalt neje W. I. vagyoni viszonyait az A) a közjegyzői okiratban rendezték a házasság megkötésekor. Ezen okirat szerint W. I. a saját külön vagyonát képező 100.000 K-t vitt a házasságkor férjéhez, alpereshez, e vagyonra az okiratban kimondatott, hogy az a házasság tartama alatt is az ő külön vagyonának tekintendő s hogy csak a kamatok illetendik férjét, az alperest. Nyilvánvaló tehát, hogy az okiratban foglalt szerződés nem dr. W. J. és az alperes, hanem W. Irén s az alperes közt jött létre, s hogy annak megkötésénél dr. W. J. csak mint a szerződő W. I. törvényes képviselője szerepelt, az abban foglalt vagyoni rendelkezés dr. W. J. tudtával és közreműködésével történvén, el kell fogadni, hogy a 100.000 K néhai W. I. tulajdonát képezte, melyről tehát később az A) a.-tól eltérő módon rendelkezhetett. Minthogy pedig W. I. 2. % a férjével közösen tett végrendeletben akként intézkedett, hogy halála esetén minden vagyona alperesre mint végrendeletre örökösre szálljon, ez az intézkedése feltétlenül joghatályos, a felperesnek keresete tehát nélkülözi a kellő jogalapot. (1912. márczius 8. 242/1912. sz.)

Budapesti kir. tábla: A elsőbíróság ítéletében helyesen megállapított azzal a körülménnyel szemben, hogy az A) a házassági szerződés megkötésénél a felperesnek néhai apja, dr. W. J., csupán mint az alperes neje törvényes képviselője járt el, a per érdemére teljesen közömbös az, hogy a 100.000 K dr. W. J.-től eredő hozomány, vagy az alperes neje külön vagyona volt-e? Ha dr. W. J.-től eredő volt is e 100.000 K, az alperes neje le és felmenő kötelesrészre jogosított szükségörökösök nélkül halván el, a 2. % a közös végrendeletében az A) a szerződésben foglaltaktól eltérően szabadon rendelkezhetett. (1912. október 1. 3867/1912. sz.)

Curia: A másodbíróság ítéletét indokaiból helybenhagyja. (1913. október 15. 6200/1912. sz.)

*

9. A közszerzeményi jutalék megállapításánál az elhalt házastárs halála időpontjában létező vagyónállag veendő irányadóul; ebből mindenekelőtt kiszakítandó a házastársaknak természetben meglevő s esetleg pótlendő külön vagyona s leütendő a közös teher, az ezután fenmaradó vagyon pedig fele-fele részben képezi a házastársak közszerzeményi jutalékát, mely a túlélő házastársnak a lehetőség szerint és rendszerint természetben adandó ki, a gyógyítási és temetési költség pedig, mint nem közös, hanem a hagyatéki teher csak az elhalt házastárs jutaléka terhére veendő számításba. (Curia 1913. október 14. 428/1913. sz.)

*

10. A nőt a törvény alapján illeti meg a jog a közszerzemény feléhez, melyről a férj halál esetére egyoldalúan joghatálylallyal nem rendelkezhetik; ebből folyóan a nő ezt a különben is kötetmi természetű jogát, a törvény alapján érvényesítheti, tekintet nélkül a férj végrendeleti intézkedésére. A közszerzeményi vagyon elbirtoklásának kezdete csak a házasság megszűntétől számítható. A férj a házasság tartama alatt a közszerzeményi ingatlanokat is saját nevére iratta és azokat is gyermekeire hagyta azzal, hogy özvegyét az egyik fiu tisztességesen eltartani köteles s ha az anya és liu meg nem férnének, az ingatlan felének haszonélvezetét özvegyének biztosította. A gyermekek az ingatlan birtokba vették, nevükre iratták, az özvegy özvegyi jogát bekebeleztették, az özvegy minderről tudott, 18 évig az ellen fel sem szólalt, miáltal a történetekbe belenyugodottnak és közszerzeményi jogáról lemondottnak tekintendő. (Curia 1913. szeptember 23. 222/913. sz.)

*

11. Minden rendi különbség nélkül az özvegyi jog megszorítható, ha az a férj hagyatéka után az özvegyet megillető lakást és eltartást és a férj társadalmi állását, úgy vagyont figyelembe véve nagyobb, mint lenni kellene. De ha az özvegy már korábban gyermekeivel egyetértve férje hagyatéka egy részének értékesítésébe és gyermekei közt való felosztásába beleegyezett és így özvegyi jogát gyermekeivel egyetértően korlátozta, további korlátozásnak nincs helye. (Curia 1913. szeptember 23. 5615/912. sz.)

*

12. A felebbezési bíróság által az elsőbírósági ítéletre való hivatkozással megállapított és alperes által meg nem támadott

tényállás szerint felperes a saját pénzen megvett ingatlant az alperesre visszteher nélkül és a közöttük tervezett házasság megkötésének biztosítása céljából iratta át, ez a házasság azonban nem jött létre. Ezen tényállás mellett alperes a felperestől kapott és általa időközben meg is terhelt ingatlant a felperesnek visszaadni és tehermentesíteni köteles, mert ellenkező esetben ő a felperes kárára jogalap nélkül gazdagodnék és mert bármely teljesítésnek a házasság meg nem kötése esetére történt kikötése az 1894. évi XXXI. tcz. 2. §-a szerint semmis lévén, ennek szükségképeni folyománya az is, hogy a törvény által meg nem engedett biztosítékként már át is vett ingatlant az alperes ilyen címen meg nem tarthatja, amivel szemben sem a netaláni ellenkező kikötés, sem pedig az a kérdés, hogy a házasság meghiusulása melyik fél hibájára vezetendő vissza, az ügy eldöntésére befolyással nem birhat. A felebbezési bíróság ítéletében hivatkozott azon körülmények, hogy nem az ingatlan, hanem csak annak a vételára származik a felperestől, hogy a kereset az eljegyzés felbontásától számított egy év eltelte után adatott be és hogy a jó erkölcsök, illetve a törvényes tilalom ellen a felperes is vétett, a kereset elutasításának indokául azért nem szolgálhatnak: mert alperes arra az esetre, ha ő a felperest elhagyná, kifejezetten az ingatlan, nem pedig az arra fordított vételár visszaadására kötelezte magát, ezzel tehát csak feltételesen tekintette magát az ingatlan tulajdonosának, és: mert a felek közti jogviszony nem az 1894. évi XXXI. t.-cz. 3. §-a, hanem annak 2. §-a alapján lévén elbírálandó — az 5. § kivételes elévülési szabálya itt alkalmazást nem nyerhet, — végül: mert az ügylet a törvényes házasság létesítését célozván, az erkölcstelenség pedig csak azon fél részéről forogván fenn, aki a házasságkötési akarat szabadságát védő törvényes tilalom ellenére ragaszkodik a jogtalan vagyoni előnyhöz: felperesnek keresete a jó erkölcsökbe ütközőnek nem tekintendő. (Temesvári kir. tábla 1913. június 7. 9184/913. sz.)

*

13. A m. kir. Curia jogegységi tanácsának 3. számú polgári döntvénye:

(A közpolgári és a telekkönyvi, úrbéri, birtokrendezési ügyekre alakított I. és II. jogegységi tanácsok egybehangzó döntése.)

Ingatlanok bírói árverésen való vétele nemcsak azon az alapon támadható meg, hogy a vevő a végrehajthatóval, vagy a végrehajtást szenvedettel rosszakaratulag összejátszott tulajdoni igényvel bíró harmadik személy jogainak megrövidítése, illetve e jogok érvényesítésének meghiusítása céljából, hanem azon az

alapon is, hogy az árverési vevő az árverés alkalmával tudta, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett, hogy az elárverezett ingatlan nem a végrehajtást szenvedőnek, hanem másnak a tulajdonosa, vagy arra másnak kétségtelen jogos tulajdoni igénye van.

(Vonatkozással egyrészt a m. kir. Curia 2466/1908. P. sz. a. s másrészt a marosvásárhelyi kir. ítélőtábla 1913. G. 2/3. sz. a. hozott ítéletére.)

*

14. A budapesti kir. ítélőtábla 10. számú polgári elvi jelentőségű határozata:

Az 1876 : XIV. t.-cz. 131. §-ában meghatározott személyes üzleti jogú gyógyszerár üzeméből származó jövedelem, mint nem létező, hanem csak a végrehajtást szenvedő gyógyszerár tulajdonos személyes tevékenységéből a jövőben előálló vagyontárgy, végrehajtás alá nem vonható.

*

15. A keresetben érvényesített az az állítólagos megállapodás, hogy az elsőrendű alperesi jogelőd s a másodrendű alperes annak ellenében, hogy felperes az árverés ellen utóajánlatot ne adjon be, az elárverezett ingatlanok egy részét önként átengedni ígérték a felperesnek, nem olyan, amely akár a jó erkölcsökbe ütköznék, akár a törvény által tiltva volna; mert a törvény csak egy folyamatban levő vagy fogatosítandó árverés eredményét védi a meghiúsítás ellen, de egy már fogatosított árverésre vonatkozó utóajánlat vagy egyéb jogorvoslat tekintetében nem zárja ki a felek szabad egyezkedését és annak szükség esetében bírói uton való érvényesítését. (Curia 1913. szeptember 10. 2990/913. sz.)

*

16. A K. T. 271. §-a szerint, aki valamely ügylet folytán, mely reá nézve kereskedelmi ügyletnek tekintendő, egy másik irányában gondosságra van kötelezve, a rendes kereskedő gondosságával köteles eljárni, ezt a köteleességét azonban a felperes elmulasztotta.

A felperes ugyanis az árverés közzétételének módjánál nem járt el a kellő kereskedői gondossággal, mert az árverés közzétételének az a módja, amelyet a felperes az adott esetben követett, az alperes érdekeinek a kellő megóvására alkalmas nem volt.

Eladás tárgyát ugyanis 8 waggon préselt zabszalma képezte, amely forgalmas helytől távol volt elhelyezve és amely az árverési jegyzőkönyv tartalma szerint egy tételben lett árverés alá bocsátva, dacára ennek a felperes az árverést nem széles körben, vagyis a legközelebbi nagyobb góczponttal bíró városban, hanem bizonyítottan csak Simonyifalva és Vadászfalva községekben tétette közzé, aminek következtében a kellő versenyre alkalom nem nyílt, amit bizonyít az is, hogy az árverési jegyzőkönyv tartalma szerint a vevőként szereplő F. S. kívül más vevő nem is jelentkezett és nevezett vevő az árut lényegesen alacsony áron szerezhette meg.

Minthogy ezek szerint a felperes által eszközölt árverés az alperes rovására történtek nem tekinthető: nyilvánvaló, hogy alperes sem az árverésen elért vételár és a szerződésileg kikötött vételár közötti különbözetet, sem az árverési költséget, sem pedig a fekbért a felperesnek megtéríteni nem tartozik. (Curia 1913. november 21. 364. V. sz.)

*

17. Ha, mint jelen esetben, sem a kölcsön időelőtti visszafizetésének joga, sem az emiatti kárpótlás követelhetése kikötve nincs is, az adósnak abból a jogából, hogy a hosszú időre szóló törlesztéses kölcsönt idő előtt visszafizetheti, a hitelezőnek az a joga következik, hogy a korábbi visszafizetésből származható károsodásért megfelelő kárpótlást követelhesen anélkül, hogy tényleges kárát kimutatni tartoznék. (Curia 1913. november 25. 677. sz.)

*

18. A vevő az eladott dolog használati jogát akkor is megszerzi, ha a dolgot azzal a kikötéssel vette meg, hogy az eladónak tulajdonjoga a vételár teljes lefizetéséig a dolgon fennmarad; ez a használati joga pedig a vételár fizetésének elmulasztása esetében csak akkor szűnik meg, ha az eladó e mulasztás miatt a vételügylettől eláll és a dolgot fentartott tulajdonjoga alapján a vevőtől visszaveszi. (Curia 1913. október 23. 9732. sz.)

Közlemények.

Statisztika. 1912. év végén a közjegyzőségek száma 309, a kir. közjegyzők száma 306, a betöltetlen állások száma 3 volt. 1913. év folyamán: új állás nem szerveztetett; megürült 15 állás, és pedig elhalálozás folytán 5, lemondás után 5 és áthelyezéssel 5, Betöltendő volt tehát összesen 18 közjegyzőség. Kineveztetett 10 közjegyző, és pedig 6 közjegyzőhelyettes (Dunaföldvár, Tasnád, Kecskemét, Szenicze, Mátészalka és Mármarosziget) és 4 ügyvéd (Gyulafehérvár, Segesvár, Budapest III. és Ilosva). Áthelyeztetett 5 közjegyző (Budapest X., Mohács, Sopron, Vác és Munkács). Kölcsönös áthelyezés 1 esetben történt (Arad-Kisjenő). Maradt betöltetlen 3 állás (Lippa, Losoncz és Budapest IX.) Az év végén tehát a közjegyzőségek száma 309, a kir. közjegyzők száma 306 volt.

*

Az egységes birói és ügyvédi vizsgáról szóló új törvény 1914. január 1-én életbelép. A törvényhozás elé terjesztett és megszavazott végleges szövegben figyelemmel voltak a budapesti közjegyzői kamarának a javaslat előadói tervezetével szemben tett, *dr. Charmant Oszkár* kartársunk által szerkesztett előterjesztésére. (L. lapunk 1912. évi 7. számát) és ehhez képest az eddigi állapottal szemben a közjegyzői kamarák felügyeleti és fegyelmi hatásköre a közjegyzőjelöltek felett biztosítva lett. Ugyanis az 1874:XXXIV. t.-cz. 11. §-a szerint a kamara az ügyvédjelöltekről lajstromot vezetett, amelybe minden feddhetlen jellemű magyar honpolgár felvétellett a törvényben előírt elméleti előtanulmányok befejezése után, aki a kamara területén levő bíróságnál, ügyvédnél, kincstári közalapítványi kir. ügyészségnél, vagy közjegyzőnél joggyakorlatra lépett. Az ügyvédjelöltek lajstromába felvett jelölt felett, tehát nemcsak a szoros értelemben vett ügyvédjelöltek felett a felügyeleti jogot és a fegyelmi jogot is az ügyvédi kamara gyakorolta és a joggyakorlatról is a kamara állította ki a hiteles bizonyítványt.

Az új törvény 13. §-a értelmében az ügyvédjelöltek lajstromába csak azt lehet felvenni, aki az ügyvédi kamara kerületében ügyvédnél, vagy a kir. kincstár, vagy a közalapítványok perbeli képviselőjére rendelt hivatalnál joggyakorlatra lépett. A bíróságnál, a kir. ügyészségnél, és a kir. közjegyzőnél gyakorlaton levő joggyakorlók nem fog ezentúl az ügyvédi kamaránál bejegyeztetni. Ehhez képest a 17. § rendeli, hogy a kir. járásbíróságnál és a kir. törvényszéknél töltött joggyakorlatról a kir. törvényszék elnöke, a kir. ügyészségnél töltött joggyakorlatról a kir. ügyészség vezetője, az igazságügyi ministeriumban töltött joggyakorlatról az igazságügyi minister, az ügyvédnél, valamint a kir. kincstár és a közalapítványok perbeli képviselőjére rendelt hivatalnál töltött gyakorlatról az ügyvédi kamara, a kir. közjegyzőnél töltött joggyakorlatról pedig a kir. közjegyzői kamara állit ki tanusítványt.

A fegyelmi jog szintén változott.

A fegyelmi biráskodást azok felett, akik a kir. bíróságnál, kir. ügyészségnél, vagy az igazságügyi ministeriumban vannak joggyakorlaton, a kir. bíróságok és a kir. ügyészségek segéd-személyzetének fegyelmi bírósága, azok felett, akik ügyvédnél, a kir. kincstár, vagy a közalapítványok perbeli képviselőjére rendelt hivatalnál vannak joggyakorlaton, az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága, végül azok felett, akik kir. közjegyzőnél vannak joggyakorlaton, a kir. közjegyzők fegyelmi bírósága gyakorolja.

*

Közjegyzői díjfelszámítás. A kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa mint közjegyzői fegyelmi bíróság egy vidéki közjegyző fegyelmi ügyében az alább közölt ítéletet hozta, melyre lesz még alkalmunk visszatérni, addig is kérjük pedig különösen a vidéki kartársak hozzászólását, akiknek gyakorlata elsősorban látszik e kérdésekben érdekeltnek.

A tényállás a következő: Egy vidéki közjegyző ellen 46 rendbeli fegyelmi vétség miatt indult meg a fegyelmi eljárás. Ennek befejezése után az eljáró törvényszék mint közjegyzői fegyelmi bíróság a vádlott közjegyzőt felmentette. A közvádoló és vádlott felebbezése után, a kir. Curia a következő ítéletet hozta:

A kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa az elsőfokú fegyelmi bíróság ítéletének az I. 4. alatti, továbbá a IV. alatti vádpontokra vonatkozó részét nem érinti, felebbezett többi részét pedig helybenhagyja azzal a kiegészítéssel, hogy az iratokat a kir. közjegyzői kamarához nemcsak az elsőbíróság ítéletében megjelölt egyes esetekre nézve, hanem általában áttétetni rendeli. *Indokok:* Vádlott az

ellene emelt vádpontok számos esetében beismerte, részben pedig bebizonyítást nyert ellene az, hogy:

1. Az 1894. évi XVI. t.-cz. 23. §-a értelmében számos esetben a hagyatéki bírósághoz tett bejelentéseiért az örökösöktől akkor, amikor a hagyatékot utóbbi megbízás alapján letárgyalta, külön díjakat számított és szedett be;

2. hogy ugyancsak számos esetben, ha a hagyatéki tárgyalással kapcsolatban a telekkönyvi hatóságnál megjelent és ott a telekkönyvi állapotról szemlét vett föl, külön díjakat szedett azért az eljárásáért;

3. hogy közjegyzői díjaira nézve a felekhez intő leveleket bocsátott és azokért, valamint a nála megjelent örökösöknek a hagyaték mibenállásáról adott felvilágosításáért hol értesítés, hol értekezés czímén külön díjakat szedett az érdekelt örökösöktől;

4. hogy ugyancsak több esetben oly munkálatokért, amiket a hagyatéki tárgyalás keretében is elvégezhetett volna, magánmunkálatok czímén külön díjakat szedett;

5. hogy egy esetben, mint kir. közjegyző közokirat felvétele helyett magánokiratba foglalt adás-vevési szerződést készített.

Vádlottnak ezeket a cselekményeit a kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa, eltérőleg az elsőfokú fegyelmi bíróság álláspontjától, nem tartja a fennálló törvényekkel megegyezőnek;

mert az 1894. évi XVI. t.-cz. 23. §-a jelentést a kir. közjegyzőnek a hagyatéki bírósághoz közérdekből teszi kötelességévé, amelyért, hacsak magán-megbízást e részben nem igazol, külön díjazás nem illeti;

mert továbbá az 1894. évi XVI. t.-cz. 45. §-a értelmében a hagyatéki ingatlanokra vonatkozó telekkönyvi szemléket a kir. közjegyző hivatalból kapja meg s amennyiben meg nem kapná, azoknak részére leendő kiadását követelheti, telekkönyvi szemle czímen tehát a felektől külön díjakat szintén nem szedhet;

és mert a közjegyzői díjak közadók módjára lévén behajtandók, a kir. közjegyzőnek az az eljárása, hogy a felekhez külön díjazás mellett intő leveleket bocsátott ki, a törvényben szintén nem gyökerezik;

mert továbbá a kir. közjegyzőt minden hagyaték tárgyalásáért és az ezzel szorosan összefüggő ténykedésekért az 1893. évi XVI. t.-cz. 117. és 118. §-ai értelmében díjátalány illetvén meg, ugyancsak nem alapszik törvényen vádlottnak az az eljárása sem, hogy

ezen díjátalányon felül értesítés és értekezés czímén még külön díjakat is számított fel, különös tekintettel arra is, hogy vádlott nem tudja igazolni, hogy az e czímen felszámított díjak valamely külön megjelölt okból jogosan külön díjazandó természetűek lennének;

és mert a magánmunkálatok, amik nem is esnek az 1894. évi XVI. t.-cz. 118. §-a értelmében a hagyaték-tárgyalási díjátalányért végzendő munkák fogalma alá, külön díjazandók ugyan, a kir. közjegyzőnek azonban itt is kötelessége a felek érdekében az, hogy a költségeket ne szaporítsa külön okiratok felvételével olyan esetekben, amikor, mint az I. 14. és I. 33. vádpontok esetében az örökségben való részeltetés és az örökségről való lemondás magában a hagyaték-tárgyalási jegyzőkönyvben is elintézhető volt és amikor az ezekre vonatkozó nyilatkozatok tényleg a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvbe is belefoglaltatván, külön közjegyzői okiratok felvételére ok és szükség nem volt;

mert végül az 1874. évi XXXV. t.-cz. 58. §-a a kir. közjegyzőt a magánokirat felvételéről kifejezetten eltiltván, vádlott ezen törvényes tiltó rendelkezés ellenére cselekedett akkor, amikor egy adás-vevési szerződést magánokiratban vett fel.

Vádlottnak ezen cselekményeiben mégis a kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa *fegyelmi vétség tényálladékát azért nem állapította meg;*

mert az 1894. évi XVI. t.-cz. 118. §-ának rendelkezése nem sorolván fel elég tüzetesen azokat a munkálatokat, amelyeket a kir. közjegyző mint birói megbízott a hagyatéki díjátalányért tartozik teljesíteni, vádlott felszámolásainak jogosultsága tekintetében *jóhiszemű tévedésben lehetett;*

és mert e tévedésében megerősíthette vádlottat az is, hogy a kir. közjegyzők díjfelszámításaik tekintetében az általa csatolt, budapesti és vidéki kir. közjegyzők által kiállított nyilatkozatok szerint vádlottnak *kifogásolt szabálytalan eljárása* legalább nagy részben megfelel a kir. közjegyzők által *állítólag követett gyakorlatnak* és így vádlott cselekményeiben a fegyelmi vétség ismérveit *ezúttal* fennforogni nem találta.

Egyebekben elfogadja a kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa az elsőbíróság ítéletének ezekkel nem ellenkező egyéb indokait, mégis azzal, hogy a fennforogni látszó csekélyeb szabálytalanságokra vonatkozólag a kir. közjegyzői kamarához való áttétele az

iratoknak nemcsak az elsőbíróság ítéletében foglalt néhány esetre, hanem általában az összes esetekre nézve elrendelendő volt.

A koronaügyészség a kir. ügyészség felebbezését az I/4. és IV. vádpontokra nézve visszavonván, ezekre az esetekre vonatkozóan az elsőbíróság ítélete érintetlenül volt hagyandó stb.

*

Közjegyzőhelyettesek az igazságügyministernél. A királyi közjegyzőhelyettesek országos egyesülete megbízásából Bartha Nándor dr. elnök, Sümeghy László dr., Lénárt Dezső dr. és Lázár Ferencz dr. királyi közjegyzőhelyettesek 1913. december 12-én nyújtották át Balogh Jenő igazságügyministernek azt a memorandumot, melyet a legutóbbi rendkívüli közgyűlésén állapított meg. A memorandum rámutat a helyettesi kar vizsás helyzetére, a pragmatika hiányára, stb. — majd föltárja a sokszor érdemtelen idegen karbelieknek kinevezésében rejlő sérelmet s ennek úgy a közjegyzői karra, mint a jogkereső közönségre kiható súlyos következményeit. Fősérelme azonban az 1913. évi XXV. törvény-cikk 7. szakaszának rendelkezése. E szakasz felhatalmazza az igazságügyministert arra, hogy a közjegyzői állást — pályázat mellőzésével — kérelemre közjegyző áthelyezésével töltheti be. Ezen novelláris intézkedés helytelen kezelésben derékban törné a közjegyzőhelyettesek jövőjét. Az igazságügyminister kitüntető meleg-séggel fogadta a küldöttséget s kijelentette, hogy az emlékiratot — a budapesti királyi közjegyzői kamara véleményének meghallgatása után — megfontolás tárgyává teszi. Az 1913: XXV. törvény-cikk 7. szakaszának értelmezésére és kezelésére vonatkozóan megnyugvással vették a küldöttség tagjai az igazságügy-ministernek ama kijelentését, hogy a törvényhozás ezzel a novelláris intézkedéssel az érdemes, idősebb királyi közjegyzőknek előbbrejutását s így a közjegyzőhelyettesek érdekeit is szolgálja. Az igazságügyminister felhatalmazta a közjegyzőhelyettesek vezetőségét arra, hogy szakkérdéseikben a ministerium illetékes osztályával állandó érintkezést tarthassanak fenn. Az igazságügy-ministernek a szakanyag teljes birását feltáró közvetlen és beható tárgyalása mély benyomást tett a küldöttségre. Az átnyújtott memorandumot lapunk ezen számában közöljük.

*

A közjegyzőhelyettes közhivatalnoknak tekintendő. Egy vidéki közjegyzőhelyettes bűnügyében a védő azzal érvelt, hogy csak a közjegyző tekintendő közhivatalnoknak és nem egyúttal a helyettese is. A kir. Curia ezzel szemben ítéletének indokolásában kiemeli, hogy a Btk. 461. §-a a kir. közjegyzőt kifejezetten közhivatalnoknak tekinti, amiből szükségképpen következik, hogy a közjegyzőnek a törvény szerint alkalmazott helyettese, ha a törvényben meghatározott jog- és hatáskörében közjegyzői cselekményt teljesít, azt mint közhivatalnok végzi. A vádlottat mint kir. közjegyzőnek helyettesét illetően, ezek a törvényes kellékek nem hiányzanak. Mert az 1886: VII. t.-cz. (közjegyzői novella) 4. §-a első és második bekezdésének egybevetett értelme szerint, az a közjegyzőjelölt, aki az ügyvédi vagy bírói gyakorlati vizsgát letette, vagy két évi közjegyzői gyakorlatot igazolhat, a bírósági és gyámhatósági kiküldetéseket, a hagyatéki tárgyalásokra való kifejezett kiterjesztéssel, mindenkor teljesítheti, miből folyólag ezeknek a közjegyzői funktióknak végzésére való jogosultsága nincsen függővé téve attól, hogy maga a kir. közjegyző betegség vagy távolléte miatt el nem járhat. Mert a hagyatéki tárgyalások teljesítésére, a főnökének törvényes megbízása alapján kiküldött vádlott a hagyatéki tárgyalással kapcsolatos és abból folyó egyéb intézkedésekre és cselekményekre is fel volt jogosítva, mihez képest az árvaszék külön megbízása alapján, a hagyatéki adósoktól beszedett pénzek, a vádlottnak mint közhivatalnoknak birtokába hivatalánál fogva jutottak: ezeknek jogtalan eltulajdonításával tehát vádlott nem közönséges, hanem hivatalból üldözendő hivatali sikkasztást követett el.

*

Személyi hírek. Kovács Ferencz losonczi és Kiss Aladár budapest IX. kerületi kir. közjegyzők állásukról lemondtak.